

OS GRUPOS DE DESENVOLVEMENTO RURAL (GDR)

Por Branca Villares *

AGADER, a Axencia Galega para o Desenvolvemento Rural, vén de difundir, con charlas divulgativas en todos os concellos do país, o novo mecanismo de funcionamento dos GDR ou Grupos de Desenvolvemento Rural (antigos Grupos de Acción Local, GAL), nos que se aplica a metodoloxía da iniciativa comunitaria LEADER, e que son financiados con fondos europeos, estatais e galegos.

O programa LEADER é tan só un dos 4 eixos do Plan de Desenvolvemento rural 2007-2013 da Consellaría de Medio Rural, mais a nivel de participación social, é o que esperta o noso interese.

Todos temos visto en carteis ou en obras públicas de distintos ámbitos, o símbolo europeo e a palabra LEADER. No imaxinario común está o Sr. Leader, un señor de Bruxelas con barba branca, acento de fóra e unha grande carteira chea de millóns de euros. Así pois cómpre clarexar, en primeiro lugar, que é iso do LEADER.

O nome vén do acrónimo "Ligazón Entre as Actividades de Desenvolvemento da Economía Rural". É un programa que desde 1991 vén impulsando a Unión Europea para descentralizar parte das políticas de desenvolvemento rural e que pon aos axentes sociais dos territorios como verdadeiros xestores no seu desenvolvemento. Nel, as estratexias defínense a nivel local, foméntase a cooperación e o traballo en rede e primase a innovación.

Realmente o importante deste programa non é a dotación económica, que tan só supón o 10% do Plan de Desenvolvemento Rural, senón a súa metodoloxía, por supoñer un verdadeiro espazo de participación social. Cabería preguntarse por que non nos sentimos parte activa do programa LEADER se leva actuando en Galiza desde o ano 1991. Se cadra, só interesaba que tivesen presenza os axentes públicos (concellos, deputacións, etc.), os cales nunca deberon exercer tan grande poder sobre os Grupos de Acción Local, e menos ampararse no recorrido lema: "A xente non participou porque non quixo". É probábel que a xente non participara, ben por non saber que tiña ese dereito, ben por non saber exercer ese dereito. Participar no programa LEADER é algo máis que recibir ou non subvencións. É coñecer e discutir sobre a realidade de cada comarca, sobre cal é a mellor maneira de solucionar cada un dos seus problemas.

UNHA NOVA OPORTUNIDADE PARA O ASOCIACIONISMO

Para dar unha nova oportunidade á metodoloxía LEADER, que tan bos resultados ten amosado noutras zonas de Europa (como Irlanda), ou incluso do Estado (como Andalucía, Cantabria, etc.), AGADER propón unha nova configuración dos Grupos de Desenvolvemento Rural para a cal os GDR teñen que constituírse de novo. Isto permitirá, por unha banda, aproveitar todo o traballo realizado nos anteriores Grupos de Acción

Local, e pola outra, correxir as eivas detectadas tales como o exceso de participación institucional, as redes clientelares ou a mala xestión económica.

Así, en igualdade de oportunidades, poden participar no GDR todas as asociacións relacionadas co desenvolvemento no seu ámbito (rural), con especial atención ás cooperativas agrarias, ás asociacións de mulleres rurais, ás comunidades de montes veciñais e ás asociacións de mozos e mozas. Ademais destas agrupacións, e de outras moitas, seguirán tendo o seu espazo de representación os concellos ou as deputacións, pero non poderán estar en maioría con respecto ás entidades mencionadas.

Unha vez constituído, o GDR elaborará unha Estratexia de Desenvolvemento Comarcal, na que se incluírán as principais posibilidades, oportunidades e necesidades do seu territorio, desde o punto de vista produtivo, económico, dotacional e social. Nesta estratexia, o peso que teñan criterios como a sostibilidade ou a xustiza social depende da participación e opinión de todos e todas nós. Así, desde o GDR promoveranse actividades que supoñan unha posta en valor do seu medio, tanto dos seus recursos naturais e patrimoniais, coma dos seus recursos humanos, habilidades, etc.

Confiemos en que as cousas sexan diferentes nesta nova xeira do LEADER, quedando probada a efectividade dos mecanismos de participación social para xestionar os nosos recursos e resolver os nosos problemas. As asociacións de base temos un reto importante: informarnos e formarnos para consolidar estes espazos rexidos pola democracia participativa, facelos operativos, viábeis e perdurábeis no tempo, máis aló dos prazos das axudas europeas. Participarás desde a túa asociación?

* Branca Villares é vogal de voluntariado de Adegas